

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

**РЕЗЮМЕ НА ОТЧЕТ
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ПРОГРАМНИЯ БЮДЖЕТ
НА
МИНИСТЕРСТВОТО НА ОКОЛНАТА
СРЕДА И ВОДИТЕ
ЗА 2022 Г.**

Министерството на околната среда и водите е структурирано в ЦА, ИАОС, 15 РИОСВ, 4 БД и 3 ДНП, като с пар. 7 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (обн., ДВ, бр. 20 от 11 март 2022 г.) Националният институт по метеорология и хидрология към министъра на образованието и науката преминава към министъра на околната среда и водите.

Политиките, осъществявани от МОСВ и неговите структури, са:

- Политика в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда;
- Политика в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна безопасност.

Функциите на министерството и звената, свързани с изпълнението на горепосочените политики, са представени в програмния бюджет на министерството в рамките на следните десет бюджетни програми:

- Бюджетна програма 1900.01.01 „Оценка, управление и опазване на водите на Република България“;
- Бюджетна програма 1900.01.02 „Интегрирана система за управление на отпадъците, опазване на почвите“;
- Бюджетна програма 1900.01.03 „Намаляване на вредните емисии в атмосферата и подобряване качеството на атмосферния въздух“;
- Бюджетна програма 1900.01.04 „Съхраняване, укрепване и възстановяване на екосистеми, местообитания, видове и генетичните им ресурси“;
- Бюджетна програма 1900.01.05 „Информиране, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и прилагане на механизмите на контрол“;
- Бюджетна програма 1900.01.06 „Оценка и управление на въздействието върху околната среда“;
- Бюджетна програма 1900.01.07 „Управление на дейностите по изменение на климата“;
- Бюджетна програма 1900.02.01 „Национална система за мониторинг на околната среда и информационна безопасност“;
- Бюджетна програма 1900.03.01 „Дейности по метеорология, хидрология и агрометеорология“;
- Бюджетна програма 1900.04.00 „Администрация“.

В отчета е направен преглед на изпълнението на всяка бюджетна програма за 2022 г., като са описани степента на изпълнение на заложените в програмата цели, изпълнените дейности за предоставяне на съответните услуги по програмата, отчетени са проектите по програмата, заложените показатели за изпълнение и др.

Преглед на изпълнението на политиката в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда

Стратегическата цел на политиката е опазване, съхранение и увеличаване на природния капитал, подобряване на управлението на отпадъците, преход към ефективна кръгова и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика от гледна точка на използването на ресурсите и провеждане на устойчива политика за постигане на здравословна околна среда и защита на населението от свързани с околната среда въздействия.

В рамките на дейностите по прилагане на политиката по управление на водите се осъществява оперативно управление на водите на национално ниво и международно сътрудничество във връзка с прилагане на европейското законодателство. През отчетния период са извършени дейности във връзка с разработените и приети Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016-2021 г. и Национални програми за прилагането им в изпълнение на изискванията на Рамковата директива за водите, Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016-2021 г. в изпълнение на Директива 2007/60/ЕО относно оценката и управлението на риска от наводнения и Морска стратегия на Република България

(МС) в изпълнение на Рамковата директива за морска стратегия и в съответствие със заложените мерки в изготвените програми от мерки към ПУРБ, ПУРН и МС и прилагане на националната политика за управление на водите. Приет е ЗИД на Закона за водите (обн., ДВ, бр. 20 от 11.03.2022 г.) за регламентиране на действието на ПУРБ и ПУРН след 31.12.2021 г. и до приемане на новите ПУРБ и ПУРН.

Провежда се целенасочена политика по управление на отпадъците и опазване на почвите. Цели се увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и повишаване значението на дейностите по рециклиране и оползотворяване на отпадъците, като усилията се насочват за създаване на „рециклиращо общество“ и подход, отчитащ целия „жизнен цикъл на продуктите и материалите“. През отчетния период е въведена в експлоатация компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци на Община Ямбол с капацитет от 2400 т/г. Издадени са общо 133 разрешения за трансграничен превоз на отпадъци – за внос, износ и транзит, по реда на Регламент (ЕО) № 1013/2006. Издадени са 32 разрешения на организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци. Приети са изменения и допълнения на Закона за управление на отпадъците (обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г., посл. изм. и доп., бр. 17 от 1.03.2022 г., в сила от 1.01.2022 г.), НИД на Наредба № 2 от 2014 г. за класификация на отпадъците (обн., ДВ, бр. 53 от 08.07.2022 г.), ПМС № 419 от 14.12.2022 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет в областта на отпадъците (обн., ДВ, бр. 100 от 16.12.2022 г.). С РМС № 832 от 26.10.2022 г. са приети Стратегия и План за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022-2027 г.

По отношение на опазването на състоянието и функциите на почвите се прилагат мерки за предотвратяване на рискове за околната среда и човешкото здраве, свързани със замърсяване на почвите, в т.ч. с устойчиви органични замърсители.

Продължава тенденцията за подобряване на качеството на въздуха на национално ниво по отношение на показателя ФПЧ_{10} . През 2022 г. за втора поредна година Националната система за мониторинг на качеството на въздуха не отчита превишения на средногодишната норма за ФПЧ_{10} на национално ниво. Може да се приеме, че това е в резултат включително на предприетите мерки за ограничаване на емисиите на фини прахови частици, финансирани от общините, но и чрез оперативните програми. Съгласно предварителните данни за 2022 г. от мониторинга на качеството на атмосферния въздух тенденцията за спазване на нормите за качество на атмосферния въздух се запазва в общините Девня, Плевен, Пирдоп, Благоевград, Добрич, Сливен, Гълъбово, Стара Загора, Ловеч, Димитровград, Несебър, Велико Търново, Хасково, Пазарджик, Враца, Шумен, Кърджали и Варна. Потвърждава се съответствието с нормите за РОУКАВ „Агломерация Варна“. Постигнати са изискванията за съответствие с нормите за първи път в още една община – Асеновград. Постигната е също така средногодишната норма по показател $\text{ФПЧ}_{2,5}$ съгласно наличните предварителни данни в градовете София и Русе, която от 1 януари 2020 г. е $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

През отчетния период продължава изграждането на Националната екологична мрежа, състояща се от защитени територии и от защитени зони по „Натура 2000“. Издадени и публикувани в Държавен вестник са заповеди на министъра на околната среда и водите за обявяване на 4 защитени зони – BG0000116 „Камчия“, BG0001500 „Аладжа банка“, BG0001501 „Емона“ и BG0001502 „Отманли“, и за изменение на защитени зони BG0002098 „Рупите“ и BG0002021 „Сакар“. Приети са ЗИД на Закона за генетично модифицирани организми (обн., ДВ, бр. 45 от 17.06.2022 г.) и 7 плана за действие, касаещи 10 вида животни и растения. Възложено е разработването на специфични и подробни природозащитни цели за 86 защитени зони.

Усилията са фокусирани и върху дейностите по предотвратяване на замърсяването и опазване на околната среда и човешкото здраве чрез прилагане на превантивни инструменти и са насочени към очакваните ползи/ефекти за обществото за постигане на баланс за създаване на благоприятни условия за развитие на производствените сектори и намаляване на негативното въздействие на икономическите дейности върху околната среда. Изпълнението на целите е насочено към облекчаване на административната тежест за

бизнеса, осигуряване на условия за законосъобразно осъществяване на икономическите дейности, повишаване на квалификацията на специалистите от индустрията и на експертния капацитет на контролните органи, както и на други участници в процеса – браншови организации, институции, общини, граждани и неправителствени организации. През 2022 г. в областта на предотвратяване на замърсяването и опазване на околната среда и човешкото здраве са приети ЗИД на Закона за опазване на околната среда (обн., ДВ, бр. 42 от 07.06.2022 г.), ПМС № 239 от 2022 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 62 от 05.08.2022 г.) и НИД на Наредба № 6 от 2006 г. за показателите за шум в околната среда (обн., ДВ, бр. 24 от 25.03.2022 г.). В резултат на проведени процедури по оценка на въздействието върху околната среда за инвестиционни предложения и процедури по екологична оценка на планове и програми са издадени 2574 административни акта.

През отчетния период продължават дейностите по създаване и подобряване на стратегическата рамка за осъществяване на националната политика за адаптация към климатичните изменения, свързани с изпълнението на Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и Плана за действие към нея за периода до 2030 г., и по-конкретно – в процес на изготвяне е втори отчет. С РМС № 809 от 21.10.2022 г. е приета Дългосрочна стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050 г. на Република България

И през 2022 г. МОСВ продължава да осигурява възможности за участие на обществеността в процеса на вземане на решения за околната среда – проведени са 91 обсъждания на административни и нормативни актове с участието на обществеността. Броят на обществените организации (бизнес, образователни, научни, НПО, местни общности), ангажирани от МОСВ и неговите поделения с дейности за изпълнение на политиката за опазване на околната среда, е над 800. Поддържаните бази данни и публични регистри през периода са 433. Подготвени и проведени са 19 национални кампании по повод датите от международния екологичен календар, в рамките на които от МОСВ и неговите поделения са проведени 936 информационно-образователни мероприятия, обхванали 60 789 деца и ученици от 2011 училища и детски градини в страната.

Основен принос за позитивна промяна на обществените нагласи и отговорно поведение от страна на бизнеса има извършваната ефективна, прозрачна и отговорна контролна дейност за налагане и спазване на екологичното законодателство. В резултат на ефективното взаимодействие и оперативен обмен на информация, е осигурено законосъобразно въвеждане на отпадъци на територията на Република България и ежедневно е предоставяна информация за водностопанския баланс на комплексните и значими язовири по Приложение № 1 на Закона за водите, за нивата на реките, метеорологична и хидрологична прогноза за следващ дву-/тридневен период от време, както и ежедневна информация по показатели за качеството на атмосферния въздух от автоматичните измервателни станции.

Отчет на показателите за полза/ефект

Област на политика: Политика в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда	Мерна единица	Целева стойност за 2022 г.	Отчет към 31.12.2022 г.
Показатели за полза/ефект:			
1. Население, обхванато от изпълнени мерки за подобряване състоянието на водите и за защита от наводнения: • подобро водоснабдяване; • подобро пречистване на отпадъчни води; • защита от наводнения	бр. жители	320 600 21 131 301 916	201 659* 89 337 265 074**
2. Допълнителен капацитет за оползотворяване/	тона	100 000	15 600***

рециклиране на отпадъци			
3. Управление и защита на природни местообитания и видове чрез: • приети планове за управление на защитени територии и защитени зони и планове за действие за растителни и животински видове; • осигуряване на екологосъобразно и контролирано ползване на природни ресурси в националните паркове (паша, дървесина, сенокос, лечебни растения, гъби и довърстващи плодове)	брой	12 1200	8**** 1754
4. Население с подобро качество на атмосферния въздух (за замърсител ФПЧ ₁₀)	бр. жители	524 243	979 144***** /по данни за 2022 г./
5. Спестени емисии на парникови газове от подкрепени проекти, подпомагащи смекчаването на неблагоприятните климатични промени	tCO ₂ eq	660 000	856 371

* Целевата стойност на показателя не е постигната поради забавяне в изпълнението на ВиК проектите.

** Непостигането на целевата стойност на показателя е вследствие на късно стартиране на изпълнението на мерките от отговорните органи поради неосигурено и/или късно финансиране.

*** Целевата стойност на показател № 2 не е постигната, тъй като не са завършени и въведени в експлоатация финансираните по ОПОС 2014-2020 г. компостиращи и сепариращи инсталации. Също така, не са стартирали процедурите за надграждане на РУСО чрез системи за разделно събиране и инсталации за рециклиране по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

**** Целевата стойност на показателя не е постигната, тъй като са възложени корекции на планове за управление на защитени територии, като към края на 2022 г. същите все още не са внесени в МОСВ.

***** Оценка за показател № 4 е направена по предварителни данни от мониторинга на качеството на атмосферния въздух към 31.12.2022 г., които е възможно да претърпят промяна след тяхната проверка.

Преглед на изпълнението на политиката в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост

Стратегическата цел на политиката е мониторинг на околната среда, анализ и оценка на състоянието на компонентите и факторите на околната среда за изготвяне и предоставяне на информация, която да служи за основа за вземане на решения относно ефективността и целесъобразността на провежданите политики в областта на околната среда.

Мониторингът по компоненти и фактори на околната среда се извършва в планирания обхват и в съответствие със заложените целеви стойности в програмния и ориентиран към резултатите бюджет на МОСВ за 2022 г.

Обработена и изготвена е необходимата информация от извършения мониторинг на околната среда съгласно изискванията на националното законодателство и ангажиментите, произтичащи от членството на България в ЕС/Европейската агенция по околна среда (ЕАОС).

Съгласно подадените от ЕАОС срокове са извършени докладвания на предварителна и окончателна инвентаризация на емисии на парникови газове за 2020 г. по Рамковата Конвенция на ООН по изменение на климата и по Регламент (ЕС) № 525/2013, национална инвентаризация на емисии на вредни вещества за 2020 г. по Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния и до Европейската комисия по Директива (ЕС) 2016/2284 за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, докладване до Европейската комисия по Европейския регистър за изпускане и пренос на

замърсители на данните за емисиите за 2020 г., както и коригираните доклади за предишни години съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 166/2006.

На всеки час се докладват данни от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в България към Европейската система за обмен на радиологични данни (EURDEP), както и е осигурен постоянен достъп до информацията от аналогични системи на страните от ЕС.

На всеки час се докладват данни за качеството на атмосферния въздух от Националната автоматизирана система за контрол качеството на въздуха до ЕАОС.

На интернет страницата на ИАОС се предоставят данни по показатели за качеството на атмосферния въздух в реално време (<http://eea.government.bg/kav/>).

Докладвани са данни и цифрови граници за защитените територии в страната до ЕАОС по приоритетен поток – Национални защитени територии и биоразнообразие.

Ежедневно се изготвят и публикуват на интернет страницата на ИАОС бюлетини за състоянието на атмосферния въздух и радиационната обстановка в страната, които са реализирани като уеб-приложение, с което автоматично се предоставя информация от базата данни. Изготвени са тримесечни бюлетини за състоянието на околната среда и „Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда за 2020 г.“, до които е осигурен публичен достъп на интернет страницата на ИАОС. Изготвен е и годишен бюлетин за качеството на атмосферния въздух.

Отчет на показателите за полза/ефект

Област на политика: Политика в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост	Мерна единица	Целева стойност за 2022 г.	Отчет към 31.12.2022 г.
Показатели за полза/ефект:			
1. Изпълнени програми за мониторинг на компонентите и факторите на околната среда	брой	12	12
2. Поддържани информационни системи/ системи с публичен достъп на НСМОС	брой	20/12	19*/11*
3. Поддържани регистри с публичен достъп	брой	22	19**
4. Изготвени доклади за състоянието на околната среда	брой	10	10
5. Докладвания до международни институции	брой	27	25***

* Срокът на договора с Изпълнителя на обществена поръчка с предмет „Разработване на информационна система за събиране и обработване на данни за флуорсъдържащи парникови газове“ продължава и през 2023 г., а Информационната система за автоматична оценка на данните за качеството на атмосферния въздух съгласно Решение 2011/850/ЕС за формулиране на правила за прилагането на директиви 2004/107/ЕО и 2008/50/ЕО и Директива (ЕС) 2015/1480 е предназначена за извършване на експертни оценки и не се налага публичен достъп.

** Липсва нормативен акт, определящ изискванията, по които да се разработи Регистър на лицата, които пускат на пазара обувки и текстил. Изграждането на регистъра е част от дейностите по Договор с предмет „Надграждане на Националната информационна система за отпадъци с нови регистри и функционалности“, сключен на 30.11.2022 г. Прекратена е поддръжката на Регистъра на складовете и съхраняваните в тях негодни за употреба пестициди и на Таксономичния регистър на видовете и местообитанията, защото не отговарят на понятието „регистър“ по смисъла на Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги.

*** За докладването по компонент „въздух“ – потоци D1b и E1b – данни за моделиране не са докладвани, тъй като данните за захранване на модела са недостатъчни.

**Отчет на консолидираните разходи по бюджетни програми за периода 01.01.2022 г. –
31.12.2022 г. на МОСВ**

Приложение № 26 – Отчет на консолидираните разходи по бюджетните програми

	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ на Министерство на околната среда и водите	Общо консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
Класификационен код	(в лева)	Общо	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС	Общо	По бюджета на ПРБ	По други бюджети и сметки за средства от ЕС
1900.01.00	Политика в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда	623 444 155	70 853 334	552 590 821	70 497 127	70 497 127	0	552 947 028	356 207	552 590 821
1900.01.01	Програма 1 "Оценка, управление и опазване на водите на Република България"	315 589 106	9 546 361	306 042 745	9 546 361	9 546 361	0	306 042 745	0	306 042 745
1900.01.02	Програма 2 "Интегрирана система за управление на отпадъците и опазване на почвите"	67 399 246	4 368 404	63 030 842	4 368 404	4 368 404	0	63 030 842	0	63 030 842
1900.01.03	Програма 3 "Намаляване на вредните емисии в атмосферата и подобряване качеството на атмосферния въздух"	118 158 353	2 377 828	115 780 525	2 377 828	2 377 828	0	115 780 525	0	115 780 525
1900.01.04	Програма 4 "Съхраняване, укрепване и възстановяване на екосистеми, местообитания, видове и генетичните им ресурси"	33 071 385	11 525 950	21 545 435	11 169 743	11 169 743	0	21 901 642	356 207	21 545 435
1900.01.05	Програма 5 "Информаране, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и прилагане на механизмите за контрол"	7 113 572	2 260 006	4 853 566	2 260 006	2 260 006	0	4 853 566	0	4 853 566
1900.01.06	Програма 6 "Оценка и управление на въздействието върху околната среда"	27 585 418	4 825 514	22 759 904	4 825 514	4 825 514	0	22 759 904	0	22 759 904
1900.01.07	Програма 7 "Управление на дейностите по изменение на климата"	54 527 075	35 949 271	18 577 804	35 949 271	35 949 271	0	18 577 804	0	18 577 804
1900.02.00	Политика в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна	21 102 531	21 102 531	0	21 102 531	21 102 531	0	0	0	0

	обезпеченост									
1900.02.01	Програма 8 "Национална система за мониторинг на околната среда и информационна обезпеченост"	21 102 531	21 102 531	0	21 102 531	21 102 531	0	0	0	0
1900.03.00	Други бюджетни програми	18 000 886	17 762 581	238 305	17 762 581	17 762 581	0	238 305	0	238 305
1900.03.01	Програма 9 "Дейности по метеорология, хидрология и агрометеорология"	18 000 886	17 762 581	238 305	17 762 581	17 762 581	0	238 305	0	238 305
1900.04.00	Бюджетна програма „Администрация“	36 057 145	22 114 124	13 943 021	22 114 124	22 114 124	0	13 943 021	0	13 943 021
	Общо разходи	698 604 717	131 832 570	566 772 147	131 476 363	131 476 363	0	567 128 354	356 207	566 772 147